

התוכנית האסטרטגית לקידום החקלאות האורגנית בישראל

10% משטחי החקלאות
בישראל עד שנת 2035

משרד
החקלאות
וביטחון המזון

הקדמה

- **ממשלות ברחבי העולם** מקדמות את החקלאות האורגנית ככלי מרכזי להתמודדות עם משבר האקלים ודאגה לבריאות הציבור.
- החקלאות האורגנית צריכה ויכולה לשמש **כמנוע צמיחה עבור החקלאות הישראלית** בהיבטי סביבה, בריאות, כלכלה, דור חדש לחקלאות ועוד.
- יעד של 10% הינו **שאפתני אך ריאלי**: כתלות באסטרטגיה ארוכת טווח, תקצוב מתאים, בניית תשתית ידע והון אנושי.
- משרד החקלאות וביטחון המזון הוא **המשרד המתאים ביותר להובלת המהלך הלאומי**, בשיתוף משרדי ממשלה נוספים, מגזר שלישי והמגזר הפרטי.
- החלטת מדיניות ואישור תקציב ראשוני **ייצרו גלים של השפעה**.

למה חקלאות אורגנית?

תועלות חקלאיות, סביבתיות וכלכליות

- כלי להתמודדות עם משבר האקלים
- שימור קרקעות, מניעת סחף, ספיחת פחמן והפחתת פליטות
- הפחתת שימוש בתשומות, אנרגיה ומים
- עידוד המגוון הביולוגי ושירותי האבקה טבעיים
- שמירה על משאבי המים, האוויר והקרקע

תועלות חברתיות, בריאותיות וכלכליות

- קטר מוביל בחדשנות חקלאית וסביבתית לכלל החקלאות הישראלית
 - מנוע לקידום דור חדש בחקלאות ורווחיות במשקים קטנים
 - בריאות הציבור
 - בריאות חקלאים, עובדי משק ותושבים והקטנת החיכוך בין האוכלוסיות
- מנוע צמיחה במסחר: ביצוא ובשוק המקומי**

Dear Europe,
Do You Want
MORE PRODUCTIVE SOIL?

+16cm
more
TOP SOIL
on organic farms

Agriculture – and the food we eat – depends on soil quality

SUPPORTED BY

Action co-financed by the European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development.

This project has been funded with support from the European Commission. This communication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Dear Europe,
Do You Want
MORE BIODIVERSITY?

+34%
more
BIODIVERSITY
on organic farms

Diversity on farms plays a crucial role in pollination and sustaining food systems

Source: Luck et al., Journal of Applied Ecology, 2014

SUPPORTED BY

Action co-financed by the European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development.

This project has been funded with support from the European Commission. This communication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Dear Europe,
Do You Want
CLEANER AIR & WATER?

40-64%
less
nitrogen leached
on organic farms

Good air and water management sustains ecosystems and public health

Source: Schuler et al., Environmental Health Perspectives, 2011

SUPPORTED BY

Action co-financed by the European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development.

This project has been funded with support from the European Commission. This communication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ממשק קונבנציונלי

Picture: FiBL DOK Trials

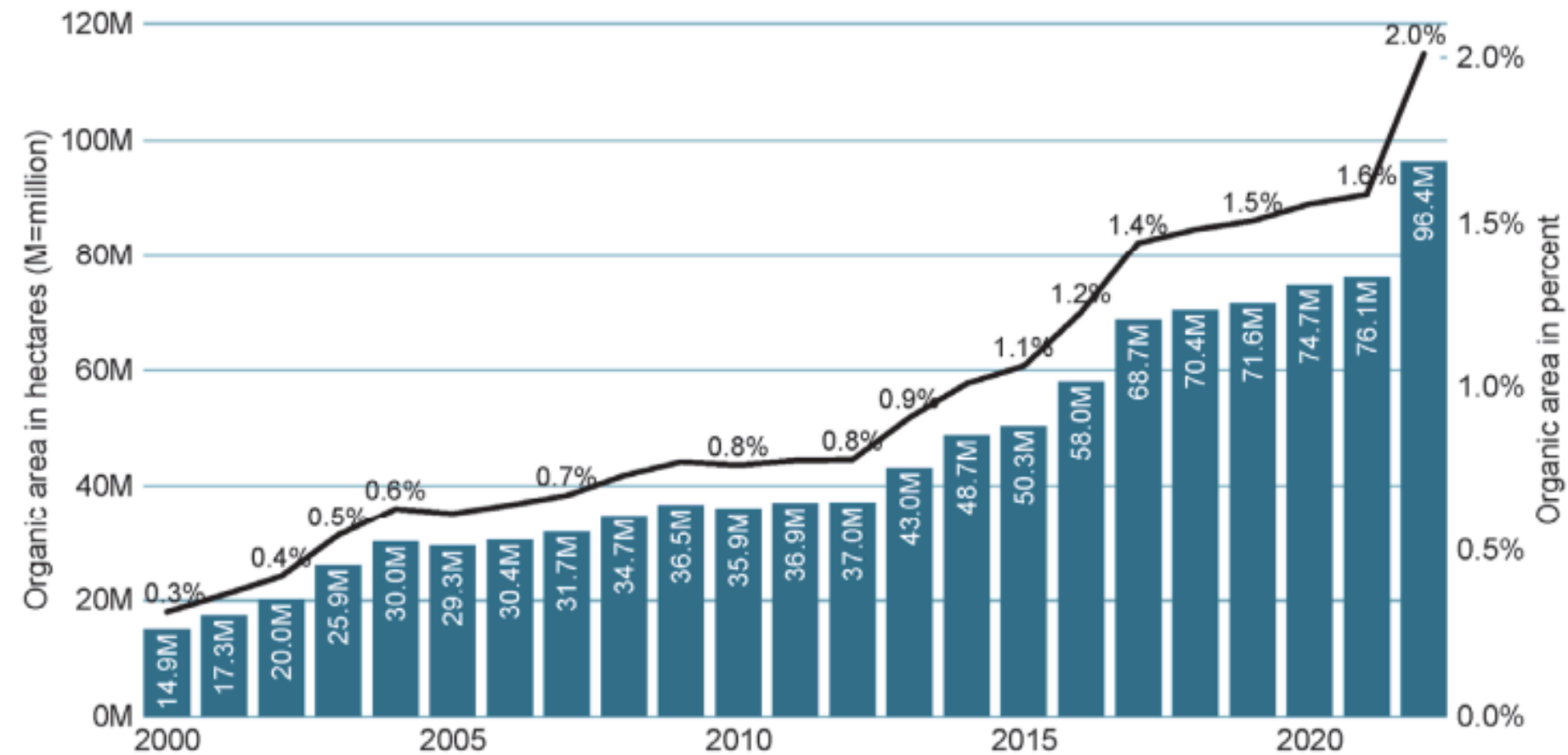
ממשק אורגני

מה קורה בעולם?

World: Growth of organic agricultural land and organic share 2000 - 2022

Source: FiBL-IFOAM-SOEL surveys 2001-2024

- 2020: הסחר במוצרים אורגניים בעולם מוערך ב-120 מיליארד יורו, כפול מ-2015
- 2023: כ-750 מיליון דונם חקלאי אורגני
- בעשור האחרון: צמיחה של 197% בשטחים ו-228% במס' העוסקים
- בין 2023-2030 השוק צפוי לגדול ב-13% בשנה

מה קורה באיחוד האירופי?

- כחלק מתכנית ה-GreenDeal הכריזו על יעד ובו **25% מהשטחים החקלאיים יהיו בממשק אורגני עד 2030.**
- בעקבות ההצהרה הציבו **24 מתוך 28 המדינות החברות** יעדים ספציפיים לעשות זאת.
- המדינות התחייבו לתמיכה בחקלאות האורגנית **בסכום הקרוב ל-15 מיליארד אירו, 3 מיליארד אירו לשנה** בממוצע בתקופה של חמשת השנים 2023-2027.
- הוחלט כי **30% ממימון המחקר והחדשנות החקלאי** יוקצה למגזר האורגני.
- בשנים 2014-2020 השקיע האיחוד האירופי **יותר מ-50 מיליון אירו** במימון מחקרים ופיתוחים בחקלאות אורגנית.
- בשנת 2020 **מעל 60% מהשטחים בממשק אורגני** קיבלו תמיכה ייעודית.
- נכון ל-2022 החקלאות האורגנית מהווה **10.5% מכלל השטח החקלאי.**

משרד
החקלאות
וביטחון המזון

חקלאות אורגנית בישראל - 2023

- 46,000 דונם בממשק אורגני
- 350 מגדלים
- 1.15% מכלל השטחים החקלאיים
- 2-6% מכלל המשקים
- יותר מ-98% מהמכר של תוצרת טרייה מגידול מקומי
- 6% מכלל היצוא של תוצרת טרייה
- מכר פירות וירקות אורגניים בשוק המקומי מוערך ב-7,700 טונות, בשווי של כ-163 מלש"ח
- המכר של פירות וירקות אורגניים, לשוק המקומי וליצוא, מוערך בכ-19,000 טונות

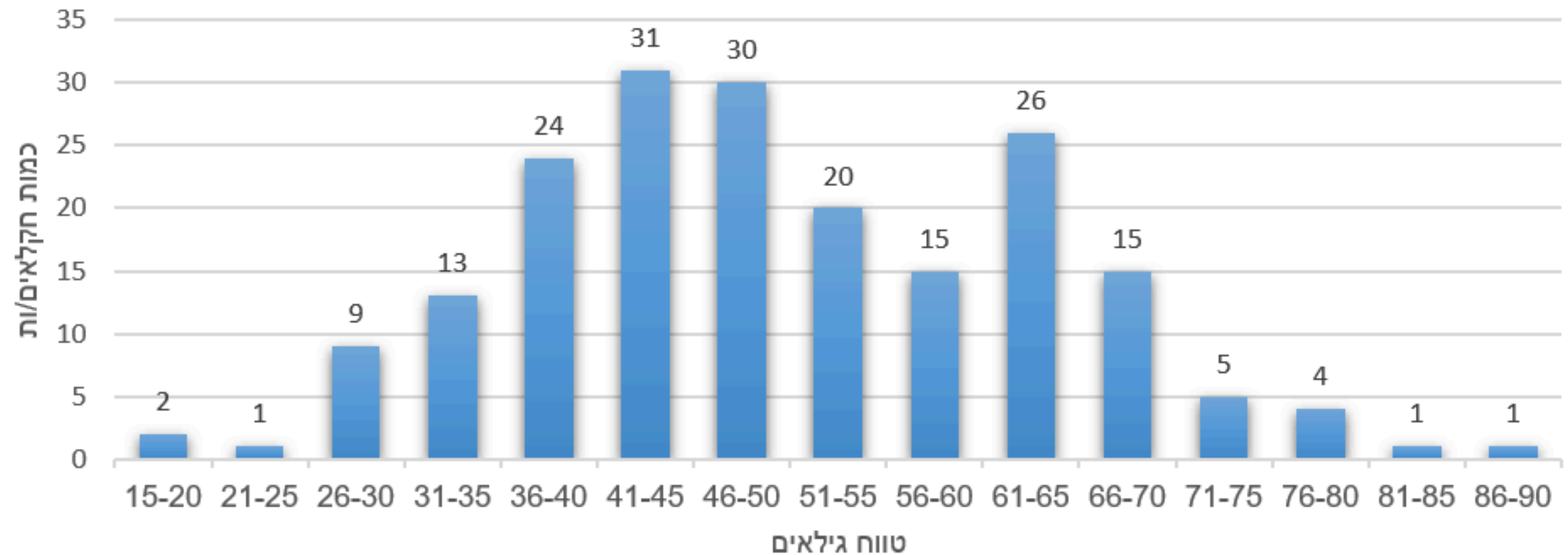

סקר גיל ומגדר בחקלאות אורגנית

- נערך ביוני 2024
- גיל ממוצע 50.5 שנים, גיל שכיח 41-45 שנים
- נשים 20% לעומת 10-15% בכלל חקלאי ישראל

התפלגות גילאי חקלאים/ות בחקלאות אורגנית

חקלאות אורגנית: הגשמת יעדי המשרד והתוכנית הלאומית לביטחון מזון

- קידום החקלאות האורגנית כמנוע צמיחה לכלל החקלאות בישראל
- קריאת כיוון לחקלאות תומכת סביבה ובריאות
- מתוך 22 היעדים שהציב לעצמו משרד החקלאות ובטחון המזון לשנת 2024, התכנית לקידום החקלאות האורגנית מקדמת באופן ישיר 14 מהיעדים.
- בתכנית הלאומית לביטחון מזון נבחרו 10 מדינות לסקירת עומק, ובכל המדינות קיימות תכניות ממשלתיות לתמיכה בחקלאות אורגנית (מלבד בחריין וסינגפור) הכוללות תמיכה ישירה, סבסוד הסבה לאורגני, תמיכה במחקר, תגמול עבור שירותי מערכת, פיתוח השוק האורגני, ועוד.

משרד
החקלאות
וביטחון המזון

שותפים למהלך הלאומי

- משרד החקלאות- מוביל התוכנית הלאומית
- משרד החינוך- תכנית ההזנה הלאומית
- משרד הבריאות- מכרז ירוק, הכשרת אנשי מקצוע
- המשרד להגנת הסביבה- ממשקי סביבה חקלאית והצעות מחקר
- מנהלת תקומה - חקלאות אורגנית כמנוע צמיחה בחבל תקומה
- טוב השדה - הגוף היציג לחקלאים והעוסקים האורגניים
- מרכז השלטון האזורי ומועצות אזוריות
- גופי מחקר ואקדמיה
- ארגוני מגדלים ומועצות ייצור: טוב השדה, התאחדות חקלאי ישראל, ארגוני מגדלים נוספים, מועצת הצמחים
- עמותות ומגזר שלישי: ישראל אורגנית, חיים וסביבה, ונוספים העוסקים בסביבה, בריאות ורווחת בעלי חיים
- המגזר העסקי: חברות תשומות, הדרכה, ועוד

משרד
החקלאות
וביטחון המזון

יעד: הגדלת הקרקע החקלאית בממשק אורגני ל-10% מכלל

שטחי החקלאות הישראלית עד שנת 2035

יעד ביניים: הגדלת הקרקע החקלאית בממשק אורגני ל-3.5%

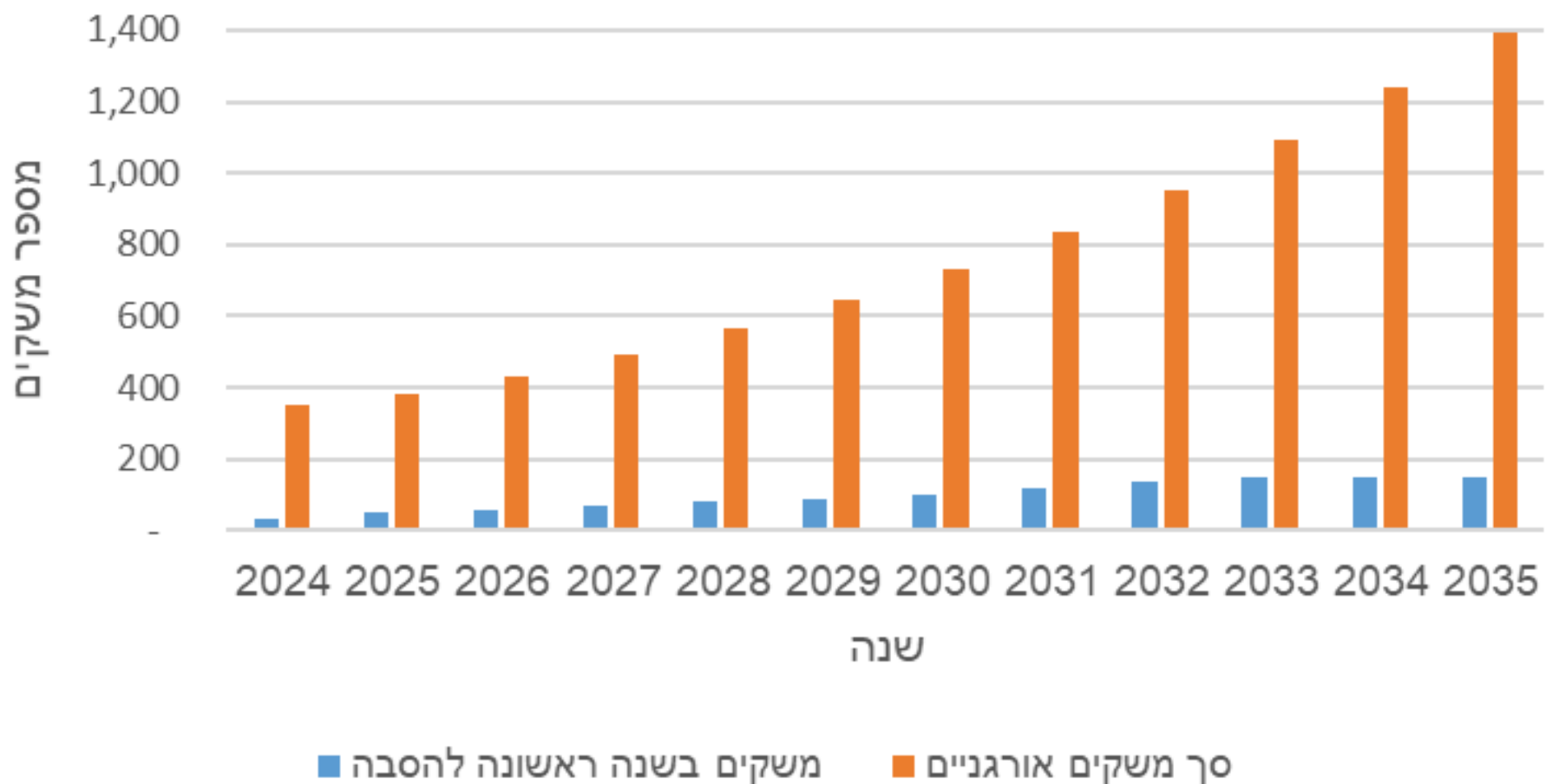
מכלל שטחי החקלאות הישראלית עד שנת 2030

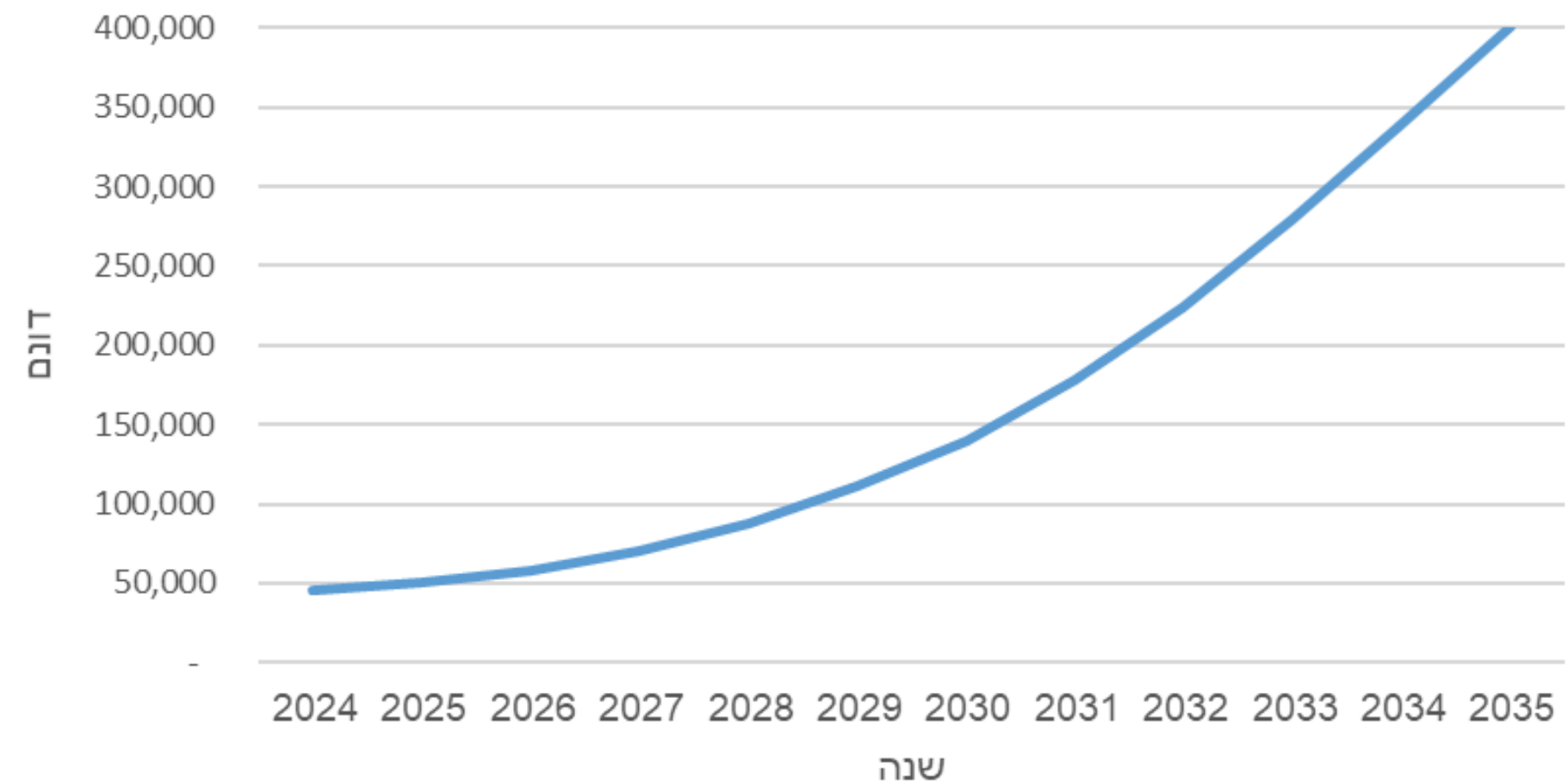
צפי בהגעה ליעד: 10%

- הסבה של 350,000 דונם
- עלייה בגודל הממוצע למשק אורגני

כמות מוערכת משקים אורגניים

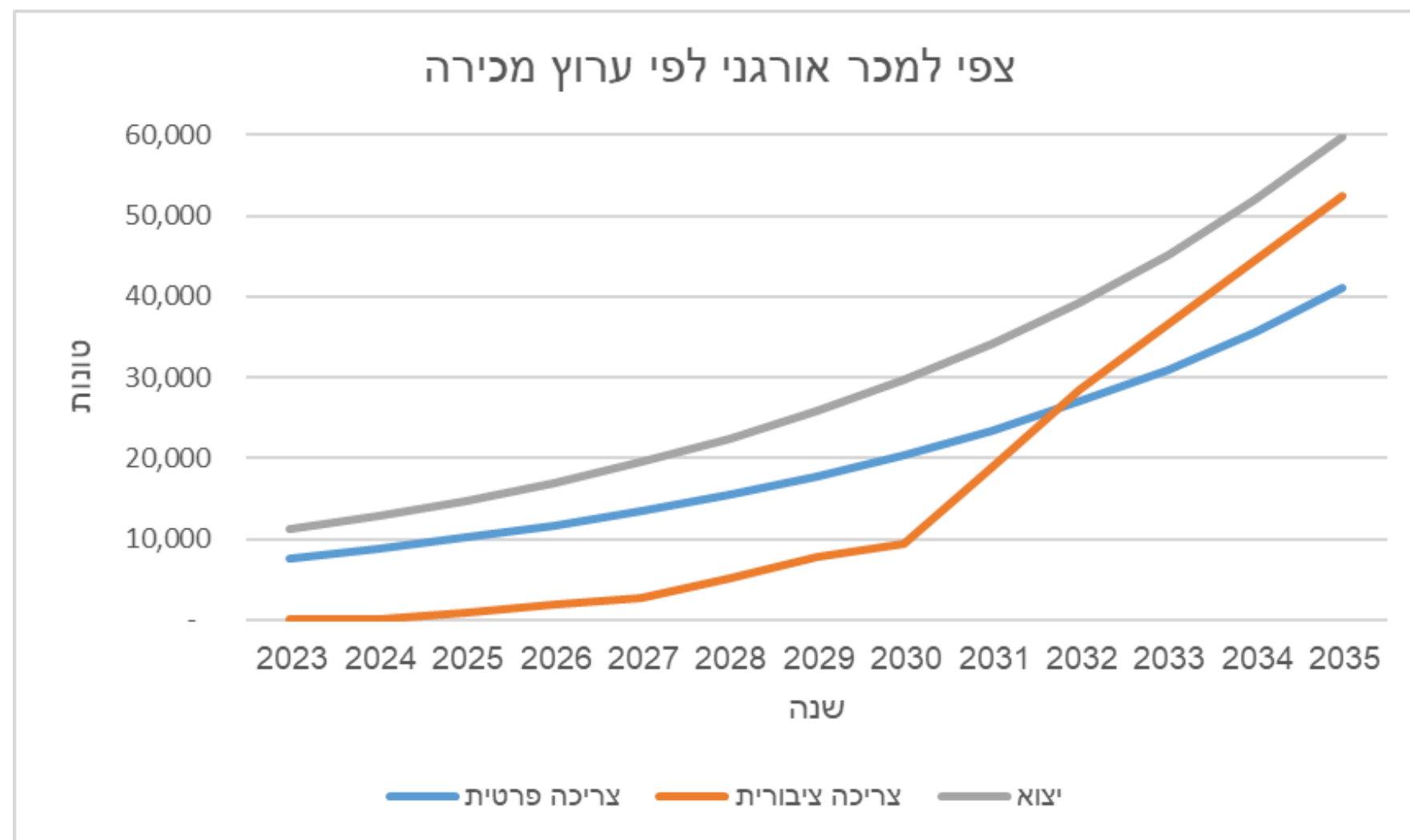
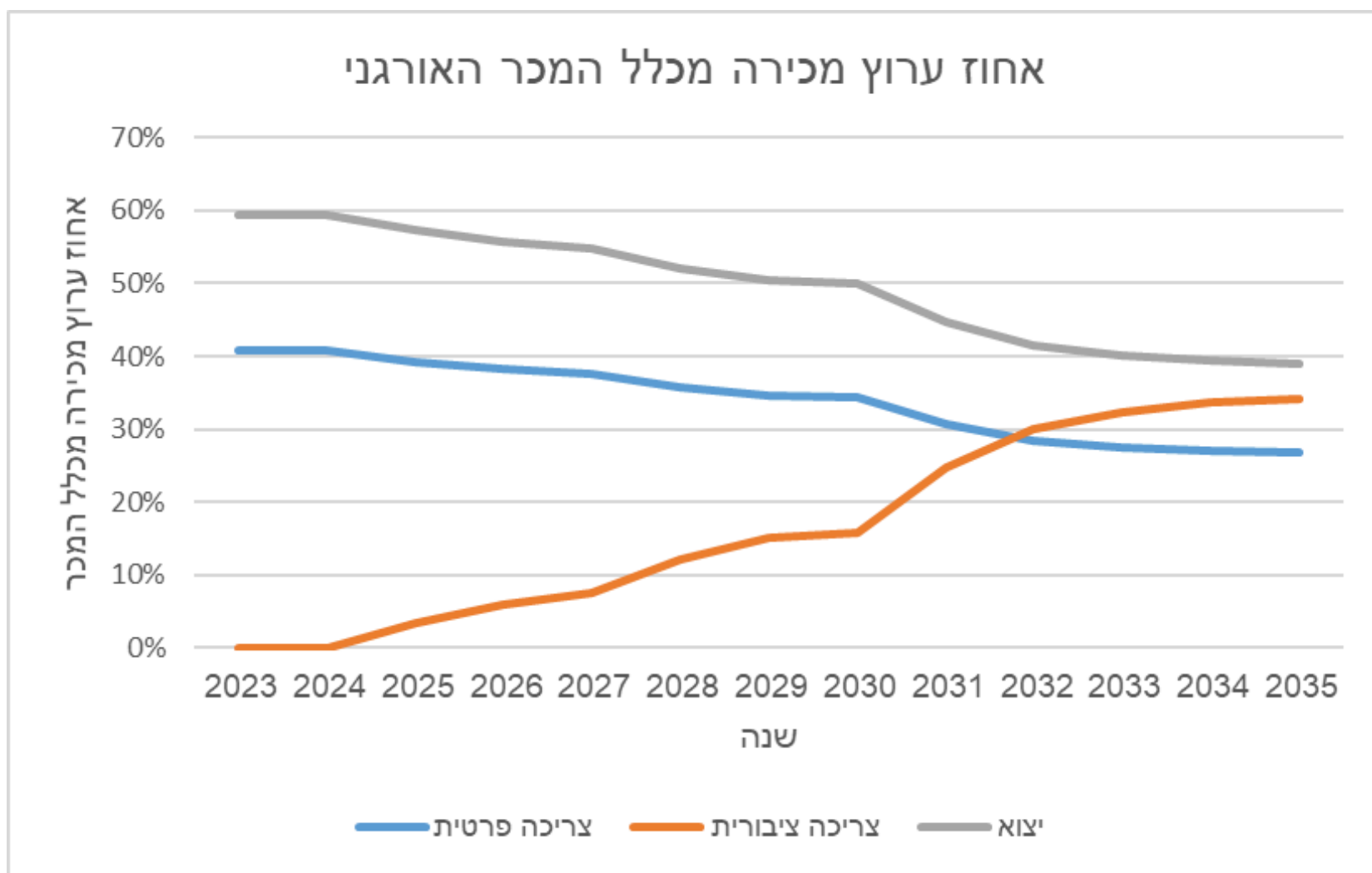
כמות מוערכת שטח בממשק אורגני (כולל הסבה)

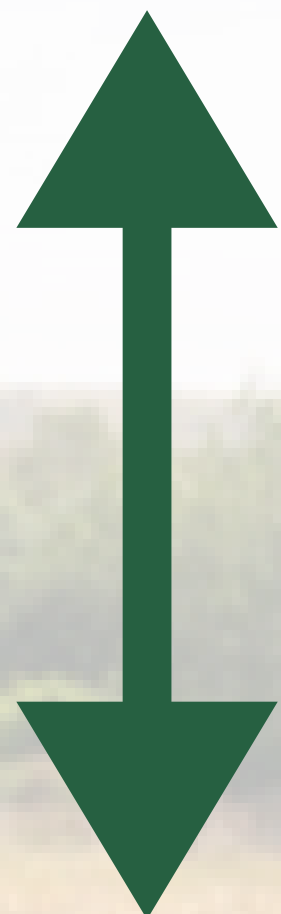
צפי בעלייה במכר עד שנת 2035

- מכר אורגני פירות וירקות טריים ב-3 ערוצי המכירה: כ-150,000 טונות בשנה
- יצוא אורגני כ-30% מכלל היצוא של תוצרת טרייה
- כ-35% מהמכר צריכה ציבורית, 25% צריכה פרטית, 40% יצוא

* נתוני התפוקות אינם כוללים תוצרת המשמשת לתעשייה וכן גידול דגנים, קטניות, כותנה, מזונות בעלי חיים, וגידולים לייצור שמנים כמו חוחובה וזית.

**דחיפת
היצע**

**משיכת
ביקוש**

תמיכה בחקלאי האורגני בהסבה, התרחבות והתמדה

עוגן 1

תמיכה בגורמי ייצור וטיוב רגולציה

עוגן 2

חיזוק משולש הידע - מחקר, הכשרה והדרכה

עוגן 3

קידום התעשייה ושרשרת האספקה האורגנית

עוגן 4

הרחבת הביקוש והמכר בשוק האורגני

עוגן 5

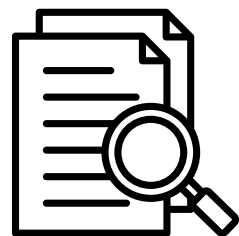
תשתית משרדית לתמיכה ביישום התוכנית

רוחב

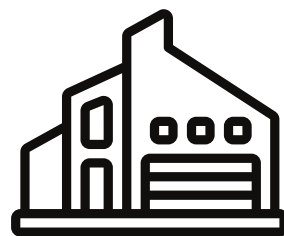
הצעה וגאנט לתכנית 2025-2035

חמשת העוגנים האסטרטגיים יקבלו ביטוי לאורך כל שנות התוכנית, ובפרקי הזמן המוגדרים להלן יקבלו הנושאים הבאים מיקוד מוגבר:

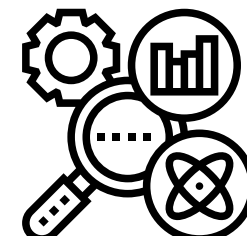
2032-35

המיקוד בטווח הזמן הנ"ל יגובש בהתאם להתפתחות התוכנית ולמצאי התוכנית ליצוא אורגני

2029-31

השקעה בתחום היצרנות האורגנית ובהשקעות בפיתוח משקים אורגניים בענפים השונים

2027-28

קידום המחקר וההדרכה, ובמקביל חיזוק שרשרת האספקה וקידום היצוא והצריכה המקומית

2025-26

בניית יכולות וחיזוק התשתית המקצועית, המחקרית, הרגולטורית והניהולית וטיפול מידי בנושאים אקוטיים

מהלכים משמעותיים

עוגן 1

תמיכה בחקלאי האורגני
בהסבה, התרחבות והתמדה

- חבילת עידוד לחקלאי בהסבה לאורגני
- פקטור בתמיכות קיימות ותמיכה ייעודית בפיתוח משקים אורגניים

עוגן 2

תמיכה בגורמי ייצור
וטיוב רגולציה

- הסרת חסמים רגולטוריים, עדכון וחקיקת תקנות בחוק האורגני
- עידוד ייצור, יבוא ורישום תשומות לחקלאות אורגנית

עוגן 3

חיזוק משולש הידע - מחקר,
הכשרה והדרכה

- הקמת מכון מחקר יישומי לחקלאות אורגנית בתנאי מדבר
- הקמת משק מודל אורגני בחבל תקומה
- פיתוח מערך הכשרה, ייעוץ, והדרכה - ממשלתי, אקדמי ופרטי

עוגן 4

קידום התעשייה ושרשרת
האספקה האורגנית

- פרויקט פיתוח שרשרת אספקה אורגנית
- תכנית "מאיץ" לפיתוח מוצרי תעשייה אורגניים

עוגן 5

הרחבת הביקוש והמכר
בשוק האורגני

- קידום הזנה ציבורית אורגנית
- פיתוח תשתית וכלים להרחבת הביקוש והמכר בשוק האורגני
- גיבוש תוכנית ייעודית לקידום יצוא

רוחב

תשתית משרדית לתמיכה
ביישום התוכנית

- מינוי יחידת מטה אחראית תחום במשרד החקלאות וביטחון המזון
- בניית ידע ויכולות באופן רוחבי בצוות המשרד

סיכום

- **ממשלות ברחבי העולם** מקדמות את החקלאות האורגנית ככלי מרכזי להתמודדות עם משבר האקלים ודאגה לבריאות הציבור.
- החקלאות האורגנית צריכה ויכולה לשמש **כמנוע צמיחה עבור החקלאות הישראלית** בהיבטי סביבה, בריאות, כלכלה, דור חדש לחקלאות ועוד.
- יעד של 10% הינו **שאפתני אך ריאלי**: כתלות באסטרטגיה ארוכת טווח, תקצוב מתאים, בניית תשתית ידע והון אנושי.
- משרד החקלאות וביטחון המזון הוא המשרד המתאים ביותר להובלת המהלך הלאומי, בשיתוף משרדי ממשלה נוספים, מגזר שלישי והמגזר הפרטי.
- החלטת מדיניות ואישור תקציב ראשוני **ייצרו גלים של השפעה**.

יחד נקדם חקלאות טובה יותר בישראל

החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה
טוב השדה, הארגון לחקלאות אורגנית בישראל